

Mål C-168/21**Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler****Datum för ingivande :**

16 mars 2021

Domstol som begär förhandsavgörande:

Cour de cassation (Frankrike)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

26 januari 2021

Klagande:

Procureur général près la cour d'appel d'Angers

I. Saken i det nationella målet:

- 1 Genom dom av den 9 oktober 2009 dömde Corte di appello di Genova (Appellationsdomstolen i Genua, Italien) KL till fängelse för fyra brott som begåtts under demonstrationerna mot G8-toppmötet.
- 2 Det längsta fängelsestraffet (tio år) utdömdes för brottet ”devastazione e saccheggio” (allmänfarlig ödeläggelse och plundring) (artikel 419 i Codice penale, den italienska strafflagen), där sju enskilda gärningar tillsammans utgjorde en och samma straffbara handling, nämligen
 - 1) skadegörelse på planteringar och gatumöbler samt offentlig egendom,
 - 2) skadegörelse och plundring på en byggarbetsplats,
 - 3) grov skadegörelse på lokaler tillhörande kreditinstitutet ”Credito Italiano”,
 - 4) grov skadegörelse genom brand på ett motorfordon av märket Fiat Uno,
 - 5) grov skadegörelse genom brand på lokaler tillhörande kreditinstitutet ”Carige”,
 - 6) grov skadegörelse genom brand på ett motorfordon av märket Fiat Brava,

- 7) grov skadegörelse och plundring avseende ett snabbköp.
- 3 La Corte suprema di cassazione (Högsta domstolen, Italien) ogillade KL:s överklagande av domen.
- 4 Den 6 juni 2016 utfärdade de italienska myndigheterna en europeisk arresteringsorder avseende KL för verkställighet av fängelsestraffet.
- 5 Genom dom av den 4 november 2020 vägrade chambre de l’instruction [de la cour d’appel] d’Angers (Förundersökningsavdelningen vid appellationsdomstolen i Angers, Frankrike) (nedan kallad förundersökningsavdelningen) att överlämna KL till de italienska myndigheterna för verkställighet av den europeiska arresteringsorder som dessa utfärdat för verkställighet av straffet på tio års fängelse för allmänfarlig ödeläggelse och plundring.
- 6 Förundersökningsavdelningen påpekade nämligen att två av de gärningar som utgör en del av detta brott inte utgjorde ett brott i Frankrike, nämligen skadegörelsen på Crédita Italianos lokaler (gärning nr 3), respektive skadegörelsen genom brand på motorfordonet av märket Fiat Brava (gärning nr 6).
- 7 För det första befann sig [KL] endast i närheten av finansinstitutet under tiden andra personer i samma grupp gjorde sig skyldiga till skadegörelsen. För det andra har KL, vad gäller skadegörelsen och branden på motorfordonet, endast observerats ”nära bilen” med en pinne i handen.
- 8 Mot bakgrund av dessa två omständigheter drog förundersökningsavdelningen slutsatsen att dubbel straffbarhet inte förelåg, eftersom KL inte personligen medverkade i en materiell handling som är straffbelagd i fransk rätt.
- 9 Eftersom den italienska domstolen har bedömt att de sju gärningarna tillsammans utgör en odelbar enhet medför kravet på dubbel straffbarhet att samtliga oskiljaktiga gärningar som omfattas av rubriceringen allmänfarlig ödeläggelse och plundring i artikel 419 i den italienska strafflagen ska lämnas utan avseende.
- 10 Procureur général d’Angers (allmänna åklagaren i Angers) har överklagat ovannämnda dom.

II. Unionsrätt:

Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna

- 11 I artikel 49, som har rubriken ”Principerna om laglighet och proportionalitet i fråga om brott och straff”, föreskrivs följande:

” ...

3. Straffets stränghet bör inte vara oproportionerlig i förhållande till lagöverträdelsen.”

Rådets rambeslut av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (2002/584/RIF)

12 I artikel 2, som har rubriken ”Tillämpningsområde för en europeisk arresteringsorder”, föreskrivs följande:

”...

4. När det gäller andra brott än de som omfattas av punkt 2 kan överlämnandet förenas med villkoret att de gärningar för vilka den europeiska arresteringsordern har utfärdats skall utgöra ett brott enligt den verkställande medlemsstatens lagstiftning, oberoende av brottsrequisit eller brottets rättsliga rubricering.”

13 I artikel 4, som har rubriken ”Skäl till att verkställighet av den europeiska arresteringsordern får vägras”, föreskrivs följande:

”Den verkställande rättsliga myndigheten får vägra att verkställa en europeisk arresteringsorder

1) om, i något fall som avses i artikel 2.4, den gärning som ligger till grund för den europeiska arresteringsordern inte är ett brott enligt lagen i den verkställande medlemsstaten; ...”

III. Överklagandet från allmänna åklagaren i Angers:

14 Allmänna åklagaren i Angers anser bland annat att även om förundersökningsavdelningen ansåg att skadegörelsen på Credito Italianos lokaler och skadegörelsen och branden på bilen av märket Fiat Brava inte var straffbara handlingar ankom det på denna avdelning endast att kontrollera att det utdömda straffet inte överskred maximistraftet för de brott för vilka dubbel straffbarhet förelåg.

15 Generaladvokaten vid Cour de cassation har å sin sida tillagt att det av den omständigheten att minst en av de sju gärningar som lagts KL till last under brottsrubriceringen allmänfarlig ödeläggelse och plundring inte är straffbar enligt fransk straffrätt inte går att dra slutsatsen att kravet på dubbel straffbarhet inte är uppfyllt. Enligt generaladvokaten kan KL:s straffansvar för skada eller förlust nämligen göras gällande i Frankrike för de fem andra gärningar som rubricerats som allmänfarlig ödeläggelse och plundring och är det ostridigt att dessa gärningar räcker för att brottsrequisitet ska vara uppfyllt enligt italiensk rätt.

16 Generaladvokaten har vidare gjort gällande att förundersökningsavdelningens resonemang grundas på att de gärningar som har rubricerats som allmänfarlig ödeläggelse och plundring är oskiljaktiga, vilket har fått

förundersökningsavdelningen att göra en bedömning av under vilka villkor dessa ska anses utgöra ett brott enligt italiensk lagstiftning, vilket överskrider förundersökningsavdelningens befogenheter inom ramen för dess kontroll av dubbel straffbarhet.

- 17 Generaladvokaten har slutligen konstaterat att en lösning i form av en vägran att överlämna en person för verkställighet av det straff som utdömts för allmänfarlig ödeläggelse och plundring ger den berörda personen straffrihet för samtliga gärningar som vederbörande dömts för, även om majoriteten av dessa inte är föremål för en diskussion om huruvida överlämnandet är möjligt och en påföljd motiverad.
- 18 Av Cour de cassations rättspraxis framgår att överlämnandet av en eftersökt person med stöd av en europeisk arresteringsorder får beviljas om utdömandet av ett straff för minst en av lagöverträdelsena motsvarar de villkor som föreskrivs i artiklarna 695-12 och 695-23 i Code de procédure pénale (straffprocesslagen) (som ingår i kapitlet om den europeiska arresteringsordern) och inte överskrider maximistraffet för de brott som ligger till grund för överlämnandet.
- 19 Generaladvokaten har gjort gällande att denna lösning även ska tillämpas vid en dom för ett brott som består av flera materiella handlingar varav vissa inte kan ligga till grund för ett överlämnande.

IV. Cour de cassations bedömning:

- 20 Överklagandet väcker frågor om kravet på dubbel straffbarhet och den verkställande medlemsstatens tillämpning av proportionalitetsprincipen.

Kravet på dubbel straffbarhet

- 21 Artikel 2.4 i rambeslut 2002/584/RIF gör det möjligt för den verkställande medlemsstaten att, vid andra brott än de trettiofå brott som förtecknas i punkt 2 i samma artikel, förena överlämnandet med villkoret att de gärningar för vilka den europeiska arresteringsordern har utfärdats ska utgöra ett brott enligt den verkställande medlemsstatens lagstiftning, oberoende av brottsrekvisit eller brottets rättsliga rubricering.
- 22 På motsvarande sätt föreskrivs i artikel 4.1 i samma rambeslut, om skäl till att verkställighet av den europeiska arresteringsordern får vägras, att den verkställande rättsliga myndigheten får vägra att verkställa en europeisk arresteringsorder om kravet på dubbel straffbarhet inte är uppfyllt.
- 23 Av EU-domstolens praxis (dom av den 11 januari 2017, Grundza, C-289/15, EU:C:2017:4, punkt 38) följer att det vid bedömningen av huruvida dubbel straffbarhet föreligger ankommer på den behöriga myndigheten i den verkställande staten att pröva huruvida de omständigheter som utgör brottet, såsom de anges i det avgörande som har meddelats av den behöriga myndigheten i

den utfärdande staten, i sig även skulle vara straffbara i den verkställande staten om de hade ägt rum i denna stat.

- 24 EU-domstolen har preciserat att kravet på dubbel straffbarhet är ett undantag från huvudregeln om ömsesidigt erkännande av en dom och verkställighet av påföljden. Utrymmet för att neka erkännande av domen och verkställighet av påföljden av det skälet att det inte föreligger dubbel straffbarhet, enligt artikel 9.1 d i rambeslut 2008/909, ska följaktligen tolkas restriktivt så att antalet fall där erkännande och verkställighet nekas begränsas. (dom av den 11 januari 2017, Grundza, C-289/15, EU:C:2017:4, punkt 46).
- 25 EU-domstolen har slutligen förklarat att det inte krävs någon exakt överensstämmelse mellan brottsrekvisiten, såsom de anges i den utfärdande respektive i den verkställande statens lagstiftning, eller i det sätt på vilket brottet benämns eller klassificeras enligt respektive nationella lagstiftning (dom av den 11 januari 2017, Grundza, C-289/15, EU:C:2017:4, punk 35).
- 26 I förevarande mål har KL dömts till tio års fängelse för allmänfarlig ödeläggelse och plundring efter att ha begått sju gärningar som rubricerats som skadegörelse eller plundring. Förundersökningsavdelningen vid Cour d'appel d'Angers har funnit att två av dessa gärningar inte hade varit straffbara enligt fransk lagstiftning. Förundersökningsavdelningen har däremot godtagit att fem av de gärningar som rubricerats som skadegörelse hade varit straffbelagda i Frankrike under rubriceringen skadegörelse i samband med tillgrepp som begåtts i grupp.
- 27 I italiensk rätt avser brottet allmänfarlig ödeläggelse och plundring en mängd handlingar som resulterar i omfattande förstörelse och skadegörelse, och som inte enbart medför att ägarna till den aktuella egendomen lider skada utan även utgör ett hot mot den allmänna ordningen och det normala samhällslivet.
- 28 Omfattande förstörelse av lös eller fast egendom som utgör ett hot mot den allmänna ordningen är inte specifikt straffbelagt i fransk straffrätt. Som straffbara gärningar anges endast grov skadegörelse, skadegörelse och skadegörelse i samband med tillgrepp, i förekommande fall som begåtts i grupp, som åsamkat ägaren till egendomen skada.
- 29 Frågan är därför om det hot mot den allmänna ordningen som appellationsdomstolen i Genua och Italiens högsta domstol har lagt KL till last som en väsentlig del av brottet allmänfarlig ödeläggelse och plundring är relevant för att bedöma huruvida dubbel straffbarhet föreligger.
- 30 Även om det inte måste råda en perfekt överensstämmelse mellan brottsrekvisiten i italiensk och fransk rätt förefaller rekvisitet hot mot den allmänna ordningen likväl vara en väsentlig del av brottet allmänfarlig ödeläggelse och plundring.
- 31 Härav följer att tillämpningen av principen om dubbel straffbarhet inte är så uppenbar att den inte ger upphov till något rimligt tvivel.

- 32 Cour de cassation har därför beslutat att begära ett förhandsavgörande från EU-domstolen avseende de nedanstående två första frågorna.

Bedömning av huruvida en europeisk arresteringsorder från den verkställande medlemsstaten är proportionerlig

- 33 Även om principen om dubbel straffbarhet inte utgör hinder för överlämnandet uppkommer således frågan huruvida de gärningar som uppfyller kravet på dubbel straffbarhet räcker för att bedöma huruvida det straff för vars verkställighet överlämnandet begärs är proportionerligt.
- 34 Av EU-domstolens praxis följer att principen om ömsesidigt erkännande, som ligger till grund för systematiken i rambeslut 2002/584/RIF, enligt artikel 1.2 i beslutet innebär att medlemsstaterna i princip är skyldiga att vidta åtgärder med anledning av en europeisk arresteringsorder (dom av den 6 oktober 2009, Wolzenburg, C-123/08, EU:C:2009:616, punkt 57).
- 35 Medlemsstaterna får nämligen endast vägra verkställighet av en arresteringsorder i de fall som anges i artiklarna 3, 4 och 4a i rambeslutet och får endast underställa verkställigheten av en sådan order de villkor som anges i artikel 5 (dom av den 16 juli 2015, Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, punkt 36).
- 36 Det ska i detta avseende konstateras att rambeslutet om den europeiska arresteringsordern inte innehåller några bestämmelser som gör det möjligt för den verkställande medlemsstaten att vägra att överlämna den eftersökta personen med motiveringen att det straff som den utfärdande staten har utdömt förefaller oproportionerligt i förhållande till de gärningar som ligger till grund för överlämnandet.
- 37 Även om den verkställande staten hyser starka tvivel beträffande den europeiska arresteringsorderns proportionerlighet, får den således inte av det skälet vägra att överlämna den eftersökta personen för verkställighet av det straff som utdömts av den utfärdande medlemsstaten.
- 38 Även om det, för att stärka principen om ömsesidigt erkännande, i princip ankommer på den utfärdande staten att innan en europeisk arresteringsorder utfärdas kontrollera huruvida denna är proportionerlig, kan denna kontroll inte förhindra att proportionalitetsprincipen åsidosätts om, såsom i förevarande mål, arresteringsordern har utfärdats för verkställighet av ett straff som utdömts för flera olika straffbara gärningar som begåtts för ett och samma brottsliga syfte, men där endast vissa av dessa är ett brott enligt lagen i den verkställande medlemsstaten.
- 39 I ett sådant fall verkställs nämligen hela det straff som den utfärdande staten har utdömt även om vissa av de gärningar som ligger till grund för straffet utesluts från överlämnandet.

- 40 Härav följer att även om arresteringsordern var proportionerlig när den utfärdades, kan det inte uteslutas att den inte är det när den senare ska verkställas.
- 41 Av artikel 1.3, jämförd med skäl 12, i rambeslutet om den europeiska arresteringsordern framgår emellertid att de grundläggande rättigheterna och de grundläggande rättsliga principerna, vilka återspeglas i stadgan, ska respekteras inom ramen för den europeiska arresteringsordern.
- 42 I artikel 49.3 i stadgan anges principen att straffets stränghet inte bör vara oproportionerlig i förhållande till lagöverträdelsen.
- 43 För att få klarhet i hur denna punkt ska tolkas har Cour de cassation beslutat att ställa sin tredje tolkningsfråga.

V. Ansökan om skyndsam handläggning:

- 44 Med hänsyn till att den begärda tolkningen kan få allmänna konsekvenser, både för de myndigheter som uppmanas att samarbeta inom ramen för den europeiska arresteringsordern och för de rättigheter som tillkommer den eftersökta personen, vars situation är osäker, samt den omständigheten att den verkställande rättsliga myndigheten är skyldig att under bästa möjliga förhållanden pröva den begäran om överlämnande som har riktats till den, så att myndigheten så snabbt som möjligt kan fullgöra de skyldigheter som åligger den enligt rambeslut 2002/584/RIF och den frihetsberövande åtgärd (domstolsövervakning) som KL är föremål för i förevarande mål, är det nödvändigt att begära tillämpning av det förfarande för skyndsam handläggning som föreskrivs i artikel 23a i stadgan för Europeiska unionens domstol och artikel 105 och följande artiklar i domstolens rättegångsregler.

VI. De frågor som hänskjutits för förhandsavgörande:

- 45 Cour de cassation begär ett förhandsavgörande avseende följande frågor:
1. Ska artikel 2.4 och artikel 4.1 i rambeslut 2002/584 tolkas så, att kravet på dubbel straffbarhet är uppfyllt i en sådan situation som den i det nationella målet, i vilken överlämnande begärs för gärningar som i den utfärdande staten har rubricerats som allmänfarlig ödeläggelse och plundring, vilket inbegriper ödeläggelse och plundring som hotar allmän ordning, om skadegörelse i samband med tillgrepp, grov skadegörelse och skadegörelse är straffbelagda handlingar i den verkställande staten utan krav på det måste föreligga ett hot mot allmän ordning?
 2. Om den första frågan ska besvaras jakande, ska artikel 2.4 och artikel 4.1 i rambeslut 2002/584 tolkas så, att domstolen i den verkställande staten får vägra att verkställa en europeisk arresteringsorder som utfärdats för verkställighet av ett straff om den domstolen konstaterar att de rättsliga myndigheterna i den

utfärdande staten har dömt den berörda personen till det aktuella straffet för *ett* brott, vilket innefattar olika gärningar, varav endast vissa är straffbelagda i den verkställande staten? Ska det i så fall göras åtskillnad beroende på om de dömande instanserna i den utfärdande staten har bedömt att dessa gärningar ska betraktas som avskiljbara eller inte?

3. Innebär artikel 49.3 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna att den rättsliga myndigheten i den verkställande medlemsstaten ska vägra att verkställa en europeisk arresteringsorder om denna för det första har utfärdats för att verkställa ett straff som avser att beivra *ett* brott och, för det andra, ett överlämnande endast kan beviljas för vissa av gärningarna som straffet avser, då vissa gärningar inte är straffbelagda enligt den verkställande medlemsstatens lagstiftning?